

APSTIPRINĀTS

ar valsts akciju sabiedrības "Elektroniskie sakari"
padomes sēdes 2023. gada 6. decembra
lēmumu Nr. 4 (protokols Nr. 11/2023)

ar valsts akciju sabiedrības "Elektroniskie sakari"
valdes sēdes 2023. gada 5. decembra
lēmumu Nr. 3 (protokols Nr. 27/2023)

Risku pārvaldības politika

1. VAS "Elektroniskie sakari" (turpmāk – VAS ES) Risku pārvaldības politika nosaka vienotus risku pārvaldības pamatprincipus un atbildību sadalījumu VAS ES, lai savlaicīgi identificētu un pārvaldītu būtiskākos VAS ES darbību negatīvi ietekmējošos faktoros, nodrošinot stratēģisko mērķu sasniegšanu, veiksmīgu attīstību un samazinot potenciālos zaudējumus un reputācijas kaitējumu.
2. Risku pārvaldības pamatprincipi ir:
 - 2.1. integrēts un nepārtraukts procesu kopums – risku pārvaldība nav uztverama kā atsevišķa funkcija vai process, bet gan kā neatņemama lēmumu pieņemšanas sastāvdaļa, kas pastāvīgi notiek visos VAS ES pārvaldības līmeņos, sākot ar stratēģijas izstrādi un ieviešanu, līdz pat ikdienas operatīvajai darbībai;
 - 2.2. samērīgums – VAS ES resursus risku pārvaldīšanai izmanto efektīvi un samērojami ar risku smagumu (izdevumu samērīgums pret iespējamām zaudējumiem riska iestāšanās gadījumā);
 - 2.3. atklātums un darbinieku līdziesaistīšanās – VAS ES ievērotais princips attiecībā par risku pārvaldību ir motivēt darbiniekus atklāt potenciālos riskus. Netiek atbalstīta rīcība, ja informācija par zināmiem potenciāliem riskiem netiek ziņota;
 - 2.4. operativitāte – risku pārvaldība regulāri un savlaicīgi seko ārējās un iekšējās vides izmaiņām un notikumiem, apzinot izmaiņas esošajos un identificējot jaunus riskus;
 - 2.5. preventīva rīcība – pirms jaunu darbību uzsākšanas, pakalpojumu vai funkciju nodošanas ārpus pakalpojuma sniedzējiem vai citu būtisku izmaiņu īstenošanas VAS ES tiek veikta risku izvērtēšana;
 - 2.6. piesardzība – VAS ES neuzņemas augstus riskus, un riski netiek novērtēti nepamatoti zemu;
 - 2.7. pietiekama risku informācija – risku pārvaldībā tiek izmantota visa pieejamā vēsturiskā, aktuālā un paredzamā nākotnes informācija;
 - 2.8. risku izpratnes veicināšana – tiek veikta regulāra darbinieku izglītošana un sapratnes veicināšana par riskiem un to pārvaldīšanu.
3. Efektīvākai risku pārvaldīšanai VAS ES riski tiek iedalīti četrās kategorijās:
 - 3.1. stratēģiskie riski, kas saistīti ar nefinanšu un finanšu mērķu noteikšanu un izpildi, lai realizētu VAS ES vispārējo stratēģisko mērķi. Kategorijā ietilpst arī iespējamie apdraudējumi un izaicinājumi elektronisko sakaru nozarē, tajā skaitā lēmumu pieņemšanu saistībā ar stratēģisko darbību, attīstību, inovāciju ieviešanu un investīciju projektu īstenošanu;

- 3.2. darbības riski, kas saistīti ar neatbilstošiem vai nepilnīgiem iekšējiem procesiem, cilvēku vai sistēmu kļūdām un neatbilstošu darbību, iekšējo politiku un noteikumu neievērošanu vai ārējo apstākļu ietekmi uz darbības nodrošināšanu, tajā skaitā personāla, darba vides, fiziskās drošības, informācijas drošības, personas datu aizsardzības, projektu vadības un citi riski;
 - 3.3. finanšu riski, kas saistīti ar nespēju nodrošināt pietiekamus finanšu līdzekļus VAS ES pamatdarbības veikšanai un stratēģisko iniciatīvu finansēšanai. Kategorijā ietilpst arī riski, kuru dēļ VAS ES plānotās izmaksas var būtiski atšķirties no reālajām (līgumsaistības, inflācija u.c.);
 - 3.4. reputācijas un atbilstības riski, kas saistīti ar starptautisko, ES un Latvijas normatīvo aktu un standartu prasību neizpildi vai neprecīzu informāciju un kas saistīti ar negatīva sabiedrības viedokļa izveidošanos par VAS ES vai tās sniegtajiem pakalpojumiem, tajā skaitā krāpšanas, korupcijas, interešu konfliktu, sankciju un citi riski.
4. Risku vadības process ietver piecus galvenos soļus:
 - 4.1. risku identificēšana - process, kura gaitā tiek pamanīts un sākotnēji novērtēts risks, kā arī noteikts riska īpašnieks;
 - 4.2. risku analīze un novērtēšana – process, kura gaitā tiek izprasts risks, tā cēloņi, iestāšanās pazīmes un sekas un tiek noteikta risku vērtība un nozīmīgums, novērtējot to iestāšanās varbūtību un ietekmi;
 - 4.3. risku mazināšanas un kontroles pasākumu plānošana un īstenošana - process, kura gaitā tiek noteikti un īstenoti kontroles pasākumi, lai pārvaldītu identificētos riskus un samazinātu riska varbūtību, ietekmi vai abus;
 - 4.4. risku pārvaldības procesa uzraudzība un pārskatīšana – process, kura gaitā tiek koordinēts un pārraudzīts risku pārvaldības process;
 - 4.5. risku ziņošana un informēšana – process, kura gaitā tiek īstenota komunikācija par risku jautājumiem (identifikācija, novērtēšana, risku mazināšanas un kontroles pasākumu noteikšana un īstenošana, procesa norise un tā rezultāti) struktūrvienībās un ārpus tām.
 5. Lai nodrošinātu VAS ES risku pārvaldības procesa efektivitāti, tas balstās uz trīs aizsardzības līmeņiem:
 - 5.1. Pirmais aizsardzības līmenis - primārā risku pārvaldība, tajā skaitā risku identificēšana, analīze, novērtēšana un risku mazināšanas un kontroles pasākumu plānošana un īstenošana, kuru īsteno risku īpašnieki (struktūrvienību vadītāji vai deleģētie darbinieki) savā atbildības jomā. Risku īpašnieki veic ikdienas vadību pār visiem riskiem, kas ietekmē atbildībā esošo jomu darbību.
 - 5.2. Otrais aizsardzības līmenis - risku pārvaldības procesa uzraudzība un pārskatīšana, kuru īsteno risku pārvaldnieks, kurš koordinē un uzrauga risku pārvaldības procesa īstenošanu no pirmā aizsardzības līmeņa puses. Risku pārvaldnieks veicina risku pārvaldības ieviešanu, uzturēšanu, pilnveidošanu, sniedzot metodoloģisko atbalstu, lai pilnveidotu pirmās aizsardzības līnijas risku pārvaldības efektivitāti. Ne retāk kā reizi ceturksnī risku pārvaldnieks sniedz atgriezenisko saiti VAS ES valdei un padomei par risku pārvaldības sistēmas efektivitāti un īstenošanu no pirmās aizsardzības līmeņa puses. Riska pārvaldnieka pienākumus veic VAS ES kvalitātes vadītājs.

- 5.3. Trešais aizsardzības līmenis – iekšējā audita funkciju vadītāja neatkarīga un objektīva pārbaude un ziņojuma sniegšana VAS ES valdei un padomei par risku pārvaldības sistēmu un tās efektivitāti, tajā skaitā par īstenotajām risku vadības aktivitātēm pirmajā un otrajā aizsardzības līnijā.
6. Risku pārvaldībā iesaistītās puses un to atbildība:
 - 6.1. Padome:
 - 6.1.1. apstiprina Risku pārvaldības politiku;
 - 6.1.2. pārrauga risku pārvaldības sistēmas darbību;
 - 6.1.3. reizi ceturksnī izskata valdes iesniegtos ziņojumus par identificētajiem riskiem un to mazināšanas pārvaldību;
 - 6.1.4. izskata iekšējā audita funkciju vadītāja ziņojumus par risku pārvaldības sistēmas pārbaudi un tās rezultātiem.
 - 6.2. Iekšējā audita funkciju vadītājs:
 - 6.2.1. regulāri pārbauda risku pārvaldības sistēmas organizāciju un darbību, novērtē, vai riski ir efektīvi un pietiekami pārvaldīti un vai risku novērtēšana un ziņošana par riskiem un to kontrolēm ir atbilstoša un ticama, un par pārbaudes rezultātiem sniedz informāciju valdei un padomei.
 - 6.3. Valde:
 - 6.3.1. izveido visaptverošu risku pārvaldības sistēmu, veicinot risku kultūru, izpratni un ievērošanu visos līmeņos;
 - 6.3.2. apstiprina Risku pārvaldības politikas projektu un iesniedz to apstiprināšanai padomei;
 - 6.3.3. apstiprina risku pārvaldības iekšējos normatīvos dokumentus;
 - 6.3.4. nodrošina risku pārvaldības sistēmas darbību, pārskatot tās atbilstību un efektivitāti;
 - 6.3.5. izskata un apstiprina risku pārvaldnieka sagatavotos ziņojumus par risku pārvaldību, tajā skaitā darbības risku novērtējumu, noteiktos risku mazināšanas un kontroles pasākumus un risku apetīti;
 - 6.3.6. nodrošina nepieciešamo resursu piešķiršanu risku pārvaldībai un pārlicinās par resursu pietiekamību;
 - 6.3.7. reizi ceturksnī iesniedz izskatīšanai padomē ziņojumu par izmaiņām darbības risku novērtējumā, darbību ietekmējošiem riskiem, to līmeņiem, risku vadības pasākumiem un to realizācijas statusu.
 - 6.4. Risku pārvaldnieks:
 - 6.4.1. reizi gadā pārskata Risku pārvaldības politiku un, ja nepieciešams, sagatavo priekšlikumus politikas labojumiem;
 - 6.4.2. izstrādā un regulāri pārskata risku pārvaldību reglamentējošos iekšējos normatīvos dokumentus;
 - 6.4.3. koordinē un organizē risku pārvaldības aktivitātes struktūrvienībās, tajā skaitā atkārotu risku identificēšanu un novērtēšanu, nodrošinot risku vadības procesa norisi un nepārtrauktību;
 - 6.4.4. pārrauga identificēto risku sarakstu un risku novērtējumu, objektīvi izvērtē identificētos riskus un to vērtējumus un nekavējoties ziņo valdei un padomei par identificētiem kritiskiem riskiem;

- 6.4.5. sagatavo un iesniedz izskatīšanai Risku vadības grupai ziņojumu par risku īpašnieku veikto darbības risku novērtējumu un noteiktajiem risku mazināšanas un kontroles pasākumiem;
 - 6.4.6. iesniedz valdei apstiprināšanai sagatavotos ziņojumus par risku īpašnieku veikto darbības risku novērtējumu un noteiktajiem risku samazināšanas un kontroles pasākumiem;
 - 6.4.7. uztur un aktualizē Risku reģistrā iekļauto darbības risku novērtējumu, uzrauga risku mazināšanas pasākumu izpildi;
 - 6.4.8. sniedz konsultācijas, veicina sadarbību un sekmē vienotu izpratni par risku pārvaldību;
 - 6.4.9. sagatavo informāciju publicēšanai VAS ES tīmekļa vietnē par paredzamiem riska faktoriem.
- 6.5. Risku vadības grupa, kuras personālsastāvu nosaka valde VAS ES noteiktajā kārtībā un kuras sastāvu veido radiofrekvenču plānošanas, radiofrekvenču uzraudzības, attīstības un klientu vadības un atbalsta funkciju nodrošināšanas pārstāvji:
- 6.5.1. pārrauga risku pārvaldības procesu, sniedzot vērtējumu par risku pārvaldības sistēmas darbību
 - 6.5.2. izskata un saskaņo uz valdi virzītos risku pārvaldnieka izstrādātos risku pārvaldības reglamentējošos iekšējos normatīvos dokumentus, nepieciešamības gadījumā iesakot korekcijas vai papildinājumus;
 - 6.5.3. izskata un saskaņo uz valdi virzītos risku pārvaldnieka sagatavotos ziņojumus par risku īpašnieku veikto darbības risku novērtējumu un noteiktajiem risku samazināšanas un kontroles pasākumiem, nepieciešamības gadījumā iesakot korekcijas vai papildinājumus;
 - 6.5.4. ziņo valdei par situāciju risku pārvaldības jomā, par risku analīzes un novērtēšanas rezultātiem un būtiskajiem riskiem un problēmām būtisko risku pārvaldībā, ja tādas rodas, kā arī izsaka priekšlikumus risku pārvaldības sistēmas pilnveidošanai;
 - 6.5.5. ne retāk kā reizi kalendārajā gadā izvērtē un nosaka VAS ES paredzamos riska faktorus.
- 6.6. Risku īpašnieki:
- 6.6.1. nodrošina ikdienas uzraudzību pār identificētajiem riskiem savā atbildības jomā esošajos procesos un funkcijās;
 - 6.6.2. veic risku identificēšanu, analīzi un novērtēšanu, nosakot risku vērtību un būtiskumu, izvērtējot to iestāšanās varbūtību un ietekmi;
 - 6.6.3. nodrošina risku mazināšanas un kontroles pasākumu noteikšanu un īstenošanu sākotnēji noteiktajos termiņus, kuri nevar tikt pagarināti;
 - 6.6.4. informē risku pārvaldnieku par jauna riska identificēšanu, aktuālo risku novērtējumu, noteiktajiem un īstenojamiem risku samazināšanas un kontroles pasākumiem un risku kontroļu efektivitāti, kā arī sniedz priekšlikumus par nepieciešamajiem uzlabojumiem risku pārvaldības procesā vai informāciju par risku vadības problēmām, ja tādas rodas.
- 6.7. Darbinieki

- 6.7.1. veic risku pārvaldību savas kompetences un noteikto procesu un noteikumu ietvaros;
- 6.7.2. savlaicīgi ziņo tiešajam vadītājam un/ vai risku īpašniekam par jauna riska identificēšanu savā darbā, riska notikuma iestāšanos un konstatētajiem trūkumiem risku kontrolēs un/ vai risku pārvaldības procesā.